

Sprawozdanie z działalności Muzeum Ziemi Krajeńskiej w od 1 stycznia do 16 listopada 2020 roku

Muzeum Ziemi Krajeńskiej działa w oparciu o statut uzgodniony z Ministrem Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Nadrzędnym celem działalności jest „trwała ochrona dóbr naturalnego i kulturalnego dziedzictwa ludzkości o charakterze materialnym i niematerialnym, informowanie o wartościach i treściach gromadzonych zbiorów, upowszechnianie podstawowych wartości historii, nauki i kultury polskiej oraz światowej, kształtowanie wrażliwości poznawczej i estetycznej oraz umożliwienie korzystania ze zgromadzonych zbiorów.” Obszar zainteresowań działalności kierunkuje nazwa placówki, obejmuje on Ziemię Krajeńską, ze szczególnym uwzględnieniem Gminy Nakło nad Notecią. W praktyce oprócz Gminy Nakło nad Notecią staramy się również gromadzić zabytki dotyczące sąsiadujących gmin – Mrocza i Sadki.

Muzeum Ziemi Krajeńskiej powstało w 1964 roku. Od tego czasu zgromadziło 7538 eksponatów i zaprezentowało kilkaset wystaw.

Muzeum jest inicjatorem i realizatorem wielu działań kulturalnych, artystycznych, dokumentuje i chroni dziedzictwo materialne Nakła i Krajny, organizuje zajęcia wakacyjne dla dzieci i młodzieży.

I. WYSTAWY:

1. *Twórcy nakielskiej niepodległości* – wieża widokowa,
2. *Retro Amor* – widokówki o tematyce miłosnej ze zbiorów Biblioteki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu,
3. *Od Pierwszego Balu do Orkiestry Kociej. Dar Fabryki porcelany AS Ćmielów*,
4. *Żołnierze Wyklęci. Podziemie niepodległościowe 1944–1963* – wieża widokowa,
5. *Świat anime i my*,
6. *Wojna polsko-bolszewicka na Kujawach i Pomorzu. „Za Termopile starczą Wam piersi własne...”* – wystawa plenerowa w 100. rocznicę Bitwy Warszawskiej opracowana przez bydgoską Delegaturę IPN,
7. *Agata Neuman-Żurawska. Szydełkiem wyczarowane*,
8. *Nakło nad Notecią w okresie II wojny światowej*,
9. *Towarzystwo Gimnastyczne Sokół w Nakle nad Notecią* – wystawa plenerowa.

II. DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA I POPULARYZATORSKA:

styczeń

- Spacer po mieście dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 2,
- Promocja *Legend nakielskich* w Powiatowej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Nakle nad Notecią,
- Wykład dla Polskiego Związku Emerytów,
- Koleżeński Bieg Pamięci 1920-2020,
- Z okazji 100. rocznicy powrotu Nakła Nad Notecią do Macierzy przygotowano i udostępniono nakładkę na zdjęcie profilowe na Facebooku,

luty

- *W cieniu piramid, czyli spotkanie z kulturą i sztuką starożytnego Egiptu* – warsztaty plastyczne dla dzieci i młodzieży,
- Konkurs *Powstanie Wielkopolskie 1918/1919 na Krajnie i Pałukach na tle wydarzeń międzynarodowych*,

marzec

Zgodnie z decyzją Rady Ministrów od 11 marca do 11 maja Muzeum było nieczynne dla zwiedzających, w związku z tym rozpoczęliśmy nową dla muzealników działalność – publikację materiałów video w internecie oraz udostępnianie wystaw cyfrowych na naszej stronie www. Dodatkowo zwiększono także liczbę artykułów publikowanych w Naszej Krajnie.

- *Muzeum w czasach zarazy* 4 filmy pokazujące wystawę *Od Pierwszego Balu do Orkiestry Kociej. Dar Fabryki porcelany AS Ćmielów*.

kwiecień

- Film *Skarby z muzealnego magazynu: Cylinder* – na kanale YouTube,
- Film *200 lat Ochotniczej Straży Pożarnej w Nakle nad Notecią* – na kanale YouTube,
- Film *Wielkanoc na Krajnie cz. 1 i 2* – na kanale YouTube,
- Film *Muzeum w czasach zarazy cz. 4* – na kanale YouTube,
- Film *Pozostałości walk o Nakło nad Notecią w styczniu 1945 r.* – na kanale YouTube,
- Film *Prezentacja wydawnictw Muzeum Ziemi Krajeńskiej* – na kanale YouTube,
- Film *Skarby z muzealnego magazynu: Misie* – na kanale YouTube,
- Film *Potulitz Lebrechstdorf. Niemiecki hitlerowski obóz w Potulicach* – na kanale YouTube,
- Film *Symbole narodowe – lekcja muzealna* – na kanale YouTube,
- Film instruktażowy *Kwiaty z krepy cz. 1 i 2* – na kanale YouTube,
- Legenda o Kucharczyku Wawrzonku czytana przez autorkę - Nagranie i publikacja filmu na stronie www,
- Legenda o Lichu z Gumnowic czytana przez autorkę - Nagranie i publikacja filmu na stronie www,
- Artykuł o wizycie Wojciecha Korfantego w Nakle nad Notecią na stronie www,
- Legenda o tym jak Nakło zostało miastem (cz. 1-3) czytana przez autorkę - Nagranie i publikacja filmu na stronie www,
- Quiz o symbolach narodowych – opracowanie i publikacja na stronie www,
- Quiz o Konstytucji 3 maja – opracowanie i publikacja na stronie www,
- Publikacja książeczki dla najmłodszych (format pdf na stronie www) *Białoczerwone urodziny z Konikiem Nakielskim*,

maj

- Film *Z rodzinnego albumu. Wspomnienia Stanisława Pasieki w 75. rocznicę zakończenia II wojny światowej* – na kanale YouTube,
- Film *O kawie i kawiarniach cz. 1 i 2* – na kanale YouTube,
- *Wirtualna noc muzeów* – transmisja na żywo na kanale YouTube,

Od tego momentu publikowane filmy wzbogacone są o napisy dla osób mających problemy ze słuchem.

- Film *Herby Nakła nad Notecią* – na kanale YouTube,
- Publikacja na stronie www wspomnień por. Ligii Kalusińskiej,
- Legenda o Pasterzu gęsi ze Ślesina (cz. 1 i 2) czytana przez autorkę - Nagranie i publikacja filmu na stronie www,
- Wystawa wirtualna *Mój niepodległy*,
- Opracowanie i publikacja na stronie www quizu wiedzy o Janie Pawle II,
- Legenda o tym dlaczego na Krajnie panny młode szły do ślubu w czarnych sukniach (cz. 1-3) czytana przez autorkę - Nagranie i publikacja filmu na stronie www,

czerwiec

- Film *Antoni Nadskakuła* – na kanale YouTube,
- Film *Gród nakielski* – na kanale YouTube,
- Film *Szczypce do ostrzenia piły i coś stomatologicznego gratis* – na kanale YouTube,
- Film *Sobótka* – na kanale YouTube,
- Retro zabawy dla najmłodszych – artykuł na stronie www,
- Artykuł przybliżający życiorys Rafała Blechacza – honorowego obywatela Nakła nad Notecią (z okazji jego urodzin) – strona www,

lipiec

- Informowanie na stronie www.muzeum.naklo.pl i Facebooku o postępach badań archeologicznych przy budowie gazociągu na ul. Hallera i placu Zamkowym. Obiekty z wykopalisk mają trafić do naszego Muzeum.
- Harry Schultz. Bestia z Selbstschutzu – artykuł o zbrodniarzu wojennym

sierpień

- Warsztaty filmowe dla młodzieży *Młodzi historycy online* – powstał film dokumentalny *Krajanie na wojnie polsko-bolszewickiej 1919-1921* – na kanale YouTube,
- *Zielona apteka czyli skarby łąk i pól* – wykład, warsztaty w terenie i w Muzeum,
- *Jakie to drzewo?* - warsztaty przyrodnicze,
- *Zabawy z Wodnikiem Mateuszem*, w tym rejs i zabawy na przystani,
- Ferie w muzeum - *Indianie Ameryki Północnej* - warsztaty plastyczne,
- *Czy znasz nasze miasto. Zagadki Konika Nakielskiego* – gra miejska (folder z zagadkami dostępny w Muzeum),
- 2 spaceru tematyczne *Duchy i zbrodnie Nakła*,
- *Straszne opowieści przy ognisku* – na nakielskich Łazienkach,
- Rajd rowerowy w stulecie Bitwy Warszawskiej,

wrzesień

- *Na wodzie malowane* - warsztaty ebru,
- Film *Plac Zamkowy – ulica z XV wieku* – na kanale YouTube,
- Film *Nakło w okresie lokacyjnym cz. 1* – na kanale YouTube,
- Artykuł dotyczący początku II wojny światowej w Nakle nad Notecią – publikacja na stronie www,
- Publikacja fragmentu Dziennika bojowego kompanii kolarzy 15 Dywizji Piechoty – na stronie www,

- 2 wykłady A. Sergott w Minikowie,
- Orowadzenie wycieczki autokarowej organizowanej przez UTW,

październik

- wydano książkę M. Gratkowskiego *Ochotnicza Straż Pożarna w Nakle nad Notecią 1995-2020 w świetle dokumentów i wspomnień*,

Planowane były Dni Kultury Chrześcijańskiej (we współpracy z Powiatową i Miejską Biblioteką Publiczną i Nakielskim Ośrodkiem Kultury, na które składać się miały:

- a) Wykłady A. Sergott, M. Gratkowskiego i T. Pasieki
- b) Wycieczkę autokarem - zwiedzanie kościołów w Mroczy, Zabartowie, Więcborku, Runowie Krajeńskim i Łobzenicy
- c) Warsztaty plastyczne

Ze względu na rozwijającą się epidemię Covid-19 zostały odwołane.

listopad

- Wspomnienie zmarłych pracowników i przyjaciół Muzeum – na stronie www i Facebooku,
- Postawienie wiązanek kwiatów na grobach powstańców wielkopolskich (kwiaty przekazane przez ARiMR a pozyskane w ramach skupu kwiatów od producentów w związku z zamknięciem cmentarzy w okresie Wszystkich Świętych),

Prowadziliśmy zajęcia wyjazdowe w szkołach Gminy Nakło, jednak miały one bardzo ograniczony zakres – przerwane zostały ogłoszeniem stanu epidemii w marcu, a także wzrostem liczby zachorowań w październiku.

W ramach podstawowej działalności w stałej ofercie było 18 tematów zajęć (oprócz nich dodatkowe tematy do aktualnych wystaw). Udało się przeprowadzić lekcje dla 680 osób.

III. DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA:

- Poszukiwania historyczne w terenie w celu pozyskiwania nowych eksponatów,
- Ewidencjonowanie pozyskiwanych eksponatów i opracowywanie kart inwentarzowych,
- Pozyskiwanie od mieszkańców w celu digitalizacji materiałów archiwalnych dotyczących ich rodzin oraz miasta (fotografie, dokumenty),
- Wykonywanie dokumentacji fotograficznej,
- Uzupełnianie wystawy stałej – przy okazji inwentaryzacji zbiorów rozpoczęliśmy modyfikowanie części ekspozycji stałej,
- Udostępnianie wydawnictw, opracowań naukowych i zbiorów muzealnych studentom, uczniom i mieszkańcom zainteresowanym historią Krajny,
- Przygotowanie do digitalizacji zbiorów muzealnych,
- Wzbogacenie strony www o dział *Znane i nieznanne zabytki Nakła*,
- Publikacja artykułów dotyczących historii i architektury w dwutygodniku *Nasza Krajna*,
- Nagranie materiału do filmu *Oblicza zła. Centralny Obóz Pracy w Potulicach 1945-1950* zrealizowanego przez TVP Bydgoszcz przy współpracy z IPN Delegaturą w Bydgoszczy,

- Nagranie 4 wykładów dla Uniwersytetu Trzeciego Wieku,

IV. POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ

- W ramach działalności popularyzatorskiej współpracujemy m.in. z Powiatową i Miejską Biblioteką Publiczną w Nakle, Nakielskim Ośrodkiem Kultury, Zespołem Obsługi Oświaty i Rekreacji, Nakielskim Sportem sp. z o.o.
- Współpraca z mediami – przekazywanie informacji o wydarzeniach w Muzeum, nagrywanie audycji dla Radia Nakło (m.in. 14 odcinków o OSP Nakło, 3 o historii regionu, 1 o zaduszkach) oraz Polskiego Radia Pomorza i Kujaw,
- Na potrzeby aplikowania przez Gminę Nakło nad Notecią o środki z Funduszy Norweskich opracowano fiszki tematyczne dotyczące programu rozwoju lokalnego i programu rozwoju instytucjonalnego Muzeum,
- Odbywa się inwentaryzacja zbiorów, w trakcie której sprawdzane są wszystkie muzealia oraz wykonywana jest ich dokumentacja fotograficzna,
- W ramach programu *Kultura w zasięgu 2.0* (realizowanego w partnerstwie z Urzędem Marszałkowskim w Toruniu) zdigitalizowano: 60 obiektów archeologicznych, 10 obiektów archeologicznych metodą skanu 3D, 1700 fotografii, 300 dokumentów. Koszty digitalizacji w 85% zostały pokryte ze środków UE w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020. Łączny koszt digitalizacji dwóch z trzech zadań (obiekty archeologiczne metodą fotograficzną oraz metodą 3D) wyniósł 18.088,15 zł, dofinansowanie wyniosło 15.374,92 zł. Digitalizacja materiałów refleksyjnych (fotografie i dokumenty) jest w trakcie odbiorów.

V. POZYSKANE EKSPONATY:

W 2019 roku pozyskano 409 muzealia o łącznej wartości 9.846,99 zł, z czego zakupy stanowiły 2.624,99 zł, dary 7.170 zł, a pozyskanie własne 12,00 zł. Z ciekawszych eksponatów należy wymienić fotografię wykonaną 20 stycznia 1920 roku w trakcie mszy św. odprawionej z okazji powrotu Nakła do macierzy, dwie deski z niemieckiego hitlerowskiego obozu w Potulicach, Krzyż Walecznych powstańca wielkopolskiego, uczestnika wojny polsko-bolszewickiej Leopolda Wolnika (jest to pokłosie działań związanych ze znakowaniem grobów powstańców oraz stawianiem na nich zniczy). Do zbiorów trafiły także: obraz olejny oraz 3 litografie autorstwa Zygmunta Przybyłowskiego – nieżyjącego nauczyciela Liceum Pedagogicznego w Nakle (do tej pory mieliśmy w zbiorach raptem 3 jego obrazy), widokówka z wnętrzami kamienicy przy ul. Bydgoskiej 48 (z kawiarni Fischera), zegarek z reklamą nakielskiego zegarmistrza Mareske (sprzed I wojną światową), książki sprzed I wojny światowej z biblioteki nakielskiego gimnazjum.

Cyklicznie wzbogacamy zbiory o sprzęty z okresu PRL, w tym m.in. ceramikę i zabawki.

VI. POZOSTAŁE INFORMACJE

W związku z pandemią Covid-19 zmianie uległa spora część planów na 2020 rok, spadły też przychody z działalności. W porównaniu do okresu od 1 stycznia do 31 października 2019 r. spadły o 18%. Część działań (np. Noc muzeów) przeniesiono do internetu, sporą część robiliśmy po raz pierwszy (publikacje video, co wiązało się z zakupem

specjalistycznego oprogramowania, uzupełnieniem sprzętu, a przede wszystkim nauką obsługi programów oraz realizacji nagrań video). Wśród najbardziej zauważalnych zmian planów były:

- odwołanie XII Jarmarku św. Wawrzyńca
- rezygnacja z dwóch dużych wystaw (*Od alchemii do farmacji, od magii do medycyny* oraz o historii pożarnictwa)
- odwołanie Dni Kultury Chrześcijańskiej

Od 15 kwietnia przyłączyliśmy do programu Karta Dużej Rodziny oferując tańsze bilety wstępu. W czerwcu i lipcu udostępniliśmy parter na potrzeby lokalu wyborczego, we wrześniu włączyliśmy się w akcję *Metropolia za pół ceny*.

Dyrektor
Muzeum Ziemi Krajeńskiej

Tomasz Pasieka